

GIẢI PHÁP NÂNG CAO Ý THỨC BẢO VỆ CHỦ QUYỀN BIỂN, ĐẢO CHO SINH VIÊN THÔNG QUA MÔN HỌC GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH

Trần Bảo Nguyễn^{1,2}

TÓM TẮT

Lãnh thổ là tài sản vô giá của quốc gia. Bảo vệ chủ quyền lãnh thổ là quyền thiêng liêng bất khả xâm phạm của công dân Việt Nam. Mỗi người dân, đặc biệt là thế hệ trẻ cần phải nêu cao ý thức bảo vệ chủ quyền của Tổ quốc, luôn thể hiện tinh thần, trách nhiệm với quốc gia, dân tộc. Thực hiện nâng cao giáo dục ý thức chủ quyền biển, đảo cho sinh viên ngay từ trong trường đại học là việc làm cần thiết, có ý nghĩa quan trọng trong xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam. Trong bài viết, tác giả tập trung làm rõ vai trò của môn Giáo dục quốc phòng và an ninh đối với mục tiêu giáo dục nâng cao ý thức bảo vệ chủ quyền biển, đảo cho sinh viên. Từ đó đề xuất các giải pháp giúp hoạt động giáo dục hiệu quả hơn.

Từ khóa: *Biển đảo, chủ quyền, giáo dục, quốc phòng và an ninh, ý thức*

1. Dẫn nhập

Từ buổi bình minh lịch sử nhân loại, biển đã tồn tại, gắn bó mật thiết với đời sống và sản xuất của loài người. Biển là sự ưu ái đặc biệt của tự nhiên dành cho các quốc gia có chủ quyền. Việt Nam là một quốc gia ven biển, phần diện tích biển nước ta chiếm 29% diện tích Biển Đông, Việt Nam ngày càng chú trọng xây dựng chiến lược phát triển đất nước gắn liền với biển. Hội nghị lần thứ tư ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa X) đã thông qua Nghị quyết số 09-NQ/TW ngày 9/2/2007 “Về chiến lược biển Việt Nam đến năm 2020”, trong đó nhấn mạnh “thế kỷ XXI được thế giới xem là thế kỷ của đại dương” [1] đã mở ra một định hướng và tầm nhìn mới về kinh tế biển cũng như một lần nữa khẳng định vai trò của biển trong phát triển kinh tế - xã hội.

Thực tiễn cho thấy, biển Việt Nam không chỉ có giá trị lớn về kinh tế, là “mặt tiền”, cửa ngõ chính trong giao

thông, giao thương với quốc tế mà còn đóng vai trò quan trọng trong các chiến lược quốc phòng - an ninh. Biển vừa là “lá chắn” bảo vệ vừa là nơi kẻ thù sử dụng làm bàn đạp thực hiện âm mưu xâm lược nước ta. Suốt chiều dài lịch sử dựng và giữ nước, không ít lần chúng ta chứng kiến quân thù sử dụng Biển Đông tiến hành các hoạt động thôn tính nước ta và dân tộc ta đã nhiều phen làm cho quân thù hùng mạnh phải “khấp vía tháo chạy”.

Trong bối cảnh hiện nay, hòa bình, hợp tác luôn là xu thế chung của thế giới, song tình hình Biển Đông vẫn luôn dậy sóng. Các thế lực thù địch vẫn không từ bỏ ý định, không ngừng có những hành động xâm phạm vùng biển thuộc chủ quyền của Việt Nam; với nhiều hình thức khác nhau và mức độ ngày càng nghiêm trọng. Trước tình hình đó, môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh trong nhà trường được xác định là một trong những giải pháp góp

¹Trường Đại học An Giang

²Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh

Email: tbnguyen@agu.edu.vn

phần giải quyết các vấn đề tồn tại trước mắt và thực tiễn môn học đã có những đóng góp nhất định trong công tác giáo dục nâng cao ý thức bảo vệ chủ quyền biển đảo cho sinh viên (SV).

2. Môn Giáo dục quốc phòng và an ninh trong việc giáo dục nâng cao ý thức bảo vệ chủ quyền biển đảo cho sinh viên

2.1. Vai trò của hoạt động giáo dục ý thức bảo vệ chủ quyền biển, đảo

Yêu nước là một nét văn hóa, là truyền thống của dân tộc Việt Nam. Văn hóa yêu nước của mỗi dân tộc đều gắn liền với đặc trưng của các yếu tố về lịch sử, đặc điểm xã hội, môi trường sống của quốc gia dân tộc. Vì lẽ đó trong tình yêu quê hương, đất nước của người Việt luôn tồn tại một tình yêu biển, đảo quê hương sâu đậm. Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh rất quan tâm tới vấn đề bảo vệ biển, đảo quê hương. Người đã từng khẳng định rằng nước Việt Nam ta “rừng vàng, biển bạc”, rừng và biển là máu thịt, là trọng yếu của đất nước. Bác khẳng định rằng: “Ngày trước ta chỉ có đê và rừng, ngày nay ta có ngày, có trời, có biển. Bờ biển ta dài, tươi đẹp, ta phải biết giữ gìn lấy nó” [2, tr. 6]. Khẳng định của Người đã thôi thúc cả dân tộc quyết tâm thi đua ra sức chăm lo phát huy lợi thế và bảo vệ vững chắc vùng biển, đảo thiêng liêng của Tổ quốc. Tình yêu biển của Bác đã được thể hiện bằng tư duy lý luận và là một hệ tư tưởng góp phần to lớn vào việc giáo dục ý thức bảo vệ chủ quyền biển đảo cho toàn thể nhân dân Việt Nam.

Trong buổi nói chuyện tại Hội nghị cán bộ cải cách miền biển, Chủ tịch Hồ

Chí Minh đã chỉ rõ: “Đồng bằng là nhà, mà biển là cửa. Giữ nhà mà không giữ cửa có được không? Kể gian tế nó sẽ vào chỗ nào trước? Nó vào ở cửa trước. Vì vậy ta phải giáo dục cho đồng bào biết bảo vệ bờ biển...” [3, tr. 149-151]. Theo đó Người cho rằng phải giáo dục để nhân dân có hiểu biết căn kẽ về mặt giá trị vật chất và lợi thế về chính trị, quân sự của biển cả mà chăm lo làm việc tốt, ích nước lợi dân. Trong tư tưởng của Bác, giáo dục luôn chiếm vị trí quan trọng, chăm lo giáo dục là quốc sách, là yếu tố làm nên sức mạnh bên trong con người cách mạng, phải sử dụng giáo dục như một công cụ để tiêu diệt giặc dốt. Thấm nhuần tư tưởng của Bác, dân tộc Việt Nam xem đó như một chân lý, một mệnh lệnh, là động lực giúp thúc đẩy ý chí quyết tâm học tập, rèn luyện và sẵn sàng hành động bảo vệ chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc.

Có thể nhận định rằng, toàn thể dân tộc Việt Nam luôn ý thức được tầm quan trọng và luôn sôi sục ý chí quyết tâm bảo vệ sự toàn vẹn chủ quyền lãnh thổ quốc gia mỗi khi có giặc ngoại xâm. Tuy nhiên, để tình yêu biển mãi trường tồn, có thể trở thành hệ ý thức bền vững và phát triển thành những hành động thiết thực, cụ thể thì đòi hỏi phải gắn với yếu tố giáo dục vì: “Giáo dục là vũ khí mạnh nhất mà người ta có thể sử dụng để thay đổi cả thế giới” (Nelson Mandela). Đây là một công cụ có sức mạnh vĩ đại, có thể quyết định vận mệnh của cả dân tộc. Giáo dục ý thức giúp con người đủ khả năng làm nên những chiến tích hào hùng trong lịch sử thiết lập và bảo vệ chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc.

2.2. Thực tiễn hoạt động giáo dục ý thức bảo vệ chủ quyền biển, đảo cho sinh viên trong dạy học Giáo dục quốc phòng và an ninh

Trên cơ sở kế thừa và phát huy những kết quả thực hiện Chương trình Huấn luyện quân sự phổ thông (1961), Giáo dục quốc phòng (1991), trong những năm qua, để đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong giai đoạn mới, môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh đã được phát triển thành một môn học chính khóa ở nhiều bậc học và là môn học do Luật định, biểu hiện thông qua việc ban hành “Luật Giáo dục quốc phòng - an ninh”. So sánh với thời kỳ manh nha, hiện nay về danh xưng của môn học cũng như hình thức giáo dục, phương pháp giảng dạy và điều kiện môi trường học tập đã có sự khác biệt, trải qua nhiều lần cải biên, sửa đổi, bổ sung cho phù hợp với thực tiễn. Song về nội dung cốt lõi, mục đích giáo dục từ những ngày đầu vẫn luôn được gìn giữ và phát huy cao độ.

Về nội dung, môn học tập trung cung cấp kiến thức cơ bản về đường lối quốc phòng, quân sự của Đảng, công tác quản lý nhà nước về quốc phòng - an ninh; về truyền thống đấu tranh chống ngoại xâm của dân tộc, về nghệ thuật quân sự Việt Nam; về chiến lược “diễn biến hòa bình”, bạo loạn lật đổ của các thế lực thù địch đối với cách mạng Việt Nam và rèn luyện kỹ năng quân sự giúp SV trong tâm thế sẵn sàng thực hiện nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc.

Về mục đích, môn học nhằm giáo dục cho SV niềm tin yêu đối với sự lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước trong công cuộc bảo vệ Tổ quốc; để phát huy tinh thần yêu nước, truyền

thống dựng nước và giữ nước, lòng tự hào, tự tôn dân tộc, nâng cao ý thức, trách nhiệm, tự giác thực hiện nhiệm vụ quốc phòng và an ninh, bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Thực tiễn cho thấy, các vấn đề tranh chấp chủ quyền Biển Đông và đặc biệt là hai quần đảo Hoàng Sa, Trường Sa của Việt Nam ngày càng trở nên phức tạp, căng thẳng đã nhiều lần bị các thế lực thù địch xâm phạm nghiêm trọng. Mặt khác, các thế lực thù địch không ngừng triệt để lợi dụng việc chỉ đạo giải quyết mâu thuẫn, tranh chấp trên Biển Đông của Đảng để xuyên tạc, bôi nhọ, truyền bá các tư tưởng sai trái, không đúng sự thật làm cơ sở thực hiện các hành vi dụ dỗ, lôi kéo, kích động những người dân thiếu ý thức và tri thức, các phần tử chống đối, phản động thực hiện các hoạt động gây trật tự an toàn xã hội, mất an ninh chính trị và nghiêm trọng hơn hết là đe dọa đến sự toàn vẹn của lãnh thổ quốc gia.

Trong bối cảnh đó, yêu cầu cấp bách được đặt ra là phải tiến hành đồng bộ nhiều giải pháp để giải quyết các vấn đề trên và môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh được xác định là một trong những giải pháp hữu hiệu. Môn học tuy còn mang tính khái quát, chưa tập trung vào một đối tượng cụ thể nhưng đối với công tác giáo dục ý thức bảo vệ chủ quyền biển, đảo luôn mang ý nghĩa quan trọng và có giá trị thực tiễn; đã và đang đảm nhiệm một phần trọng trách huấn luyện, đào tạo, bồi dưỡng nâng cao năng lực, tinh thần, ý chí quyết tâm phụng sự Tổ quốc cho thế hệ SV; giúp SV có đủ trí và lực, tài và đức luôn sẵn sàng chiến đấu bảo vệ chủ quyền lãnh thổ quốc gia nói chung và

lãnh thổ trên biển nói riêng. Bởi lẽ trong lãnh thổ quốc gia có cả lãnh thổ vùng biển, đảo (lãnh thổ Việt Nam bao gồm: vùng đất, vùng biển, vùng trời, vùng trong lòng đất và lãnh thổ đặc biệt), thực hiện nhiệm vụ bảo vệ chủ quyền biển đảo là một bộ phận trong nhiệm vụ tổng thể bảo vệ sự toàn vẹn chủ quyền lãnh thổ quốc gia, bảo vệ Tổ quốc; trong cái chung đã bao hàm cái riêng.

Đặc biệt, khi tiếp cận kiến thức của chuyên đề “Xây dựng và bảo vệ chủ quyền lãnh thổ, biên giới quốc gia”, SV sẽ có thể nhìn nhận cụ thể, chính xác về quá trình hình thành, xác lập chủ quyền vùng biển quốc gia thông qua pháp lý và những bằng chứng thực tế; có hiểu biết sâu hơn về nghệ thuật đấu tranh tư tưởng (chính trị, lý luận, ngoại giao) và vũ trang để bảo vệ chủ quyền; có điều kiện học tập kinh nghiệm từ những chiến công hào hùng vận dụng vào thực tiễn và giúp các em ghi nhớ công ơn to lớn từ những tấm gương anh dũng hy sinh của lớp lớp thế hệ đi trước khi thực hiện nhiệm vụ bảo vệ chủ quyền biển, đảo thiêng liêng. Có thể nói, đây là phần kiến thức nền tảng giúp SV nhận thức đầy đủ về giá trị của thành quả cách mạng mà ông cha ta đã phải đánh đổi bằng sự sống; trở nên lý trí hơn, quả cảm hơn trong các hoạt động thể hiện lòng yêu nước, yêu biển đảo quê hương trước sự thay đổi nhanh chóng của quốc tế.

Tuy nhiên, chúng ta cũng phải nhìn nhận rằng, trong quá trình thực hiện chức năng giáo dục, môn học còn gặp không ít những khó khăn, hạn chế làm cho môn học chưa thể phát huy tối đa vai trò của nó trong việc giáo dục ý thức bảo vệ chủ quyền biển, đảo cho thế hệ SV. Cụ thể:

Thứ nhất, nội dung về chủ quyền biển đảo theo giáo trình môn học còn rất hạn chế và đang được biên soạn lồng ghép. Cho nên nội dung giáo dục chưa sâu và chưa đầy đủ dẫn đến ý nghĩa giáo dục ý thức chưa cao.

Thứ hai, nguồn học liệu liên quan tại các nhà trường còn ít, hoặc có nhưng “khoảng cách” giữa chúng với người học (SV) còn khá xa, người học chưa biết cách tiếp cận tài liệu chính thống và giáo viên còn chưa thực sự tích cực trong việc giới thiệu tài liệu tham khảo về chủ quyền biển, đảo.

Thứ ba, công tác tổ chức nghiên cứu chuyên sâu và thảo luận theo chuyên đề còn mang tính hình thức, sơ sài, nội dung còn khá dàn trải. Đồng thời, theo phân phối chương trình hiện nay, dung lượng dành cho nội dung về chủ quyền biển, đảo chỉ chiếm một phần nhỏ trong khi đây là vấn đề có tính chất quan trọng, mang tính thời sự và có ý nghĩa thực tiễn cao,

Thứ tư, các hoạt động hỗ trợ dạy học, hoạt động ngoại khóa chưa được quan tâm và tổ chức thực hiện tích cực, còn thiếu về số lượng và còn tình trạng thực hiện mang tính tượng trưng chưa đi vào chiều sâu, chất lượng chưa cao.

Chính những hạn chế đang tồn tại đã dẫn đến hoạt động giáo dục ý thức bảo vệ chủ quyền biển, đảo cho SV hiện nay chưa thực sự mang lại hiệu quả cao, ý thức và hành động của SV đối với công cuộc bảo vệ chủ quyền biển, đảo chỉ dừng lại ở mức hành động theo đám đông chưa có mục tiêu, định hướng rõ ràng. Bởi lẽ các em SV còn thiếu kiến thức, thậm chí là các kiến thức cơ bản liên quan đến chủ quyền biển, đảo của Việt Nam.

3. Giải pháp nâng cao ý thức bảo vệ chủ quyền biển, đảo cho sinh viên thông qua môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh

Để phù hợp với thời đại mới, con người mới; để có thể khắc phục những rào cản và giải quyết các vấn đề khó khăn nhằm đáp ứng yêu cầu ngày càng cao về tri thức khoa học đòi hỏi cấp lãnh đạo, các tổ chức giáo dục và trực tiếp là người giáo viên cần đổi mới tư duy lẫn hành động, áp dụng đồng bộ nhiều giải pháp giúp nâng cao giáo dục ý thức bảo vệ chủ quyền biển, đảo cho SV trong dạy học Giáo dục quốc phòng và an ninh. Cụ thể là:

Một là cập nhật, bổ sung nội dung kiến thức hoặc xây dựng chuyên đề mới về vấn đề biển đảo.

Đây là giải pháp cơ sở, là điều kiện để tiến hành các giải pháp tiếp theo. Bởi lẽ giáo trình môn học được xem như là gốc rễ, là nền tảng để nghiên cứu sâu; là một loại “vũ khí” cần thiết giúp SV giành thắng trong cuộc chiến “chiếm giữ tri thức”. Do đó Bộ Giáo dục và Đào tạo cần kết hợp với Bộ Quốc phòng, Bộ Công an tiến hành nghiên cứu, xây dựng và cập nhật, bổ sung các kiến thức hoặc những chuyên đề mới với một số nội dung cơ bản như: khái quát về biển, đảo Việt Nam (quá trình hình thành và xác lập chủ quyền); vị trí, vai trò, tầm quan trọng của vùng biển Việt Nam đối với các hoạt động dân sự và lĩnh vực quân sự; các chủ trương, quan điểm, chính sách, pháp luật, sách lược của Đảng, Nhà nước về bảo vệ chủ quyền biển đảo; trách nhiệm và hành động của SV trong công tác bảo vệ chủ quyền biển đảo, ... vào giáo trình giảng dạy đang lưu hành.

Việc làm này có ý nghĩa quan trọng đối với công tác giáo dục ý thức cho SV. Trước mắt đây sẽ là một nguồn tri thức đã được chuẩn hóa, chính thống và có độ tin cậy cao để SV có thể dễ dàng tiếp cận và chiếm lĩnh. Trên cơ sở đó, các em sẽ có hiểu biết nhất định, hiểu đúng và đủ về nội hàm của các vấn đề phát sinh liên quan đến biển, đảo Việt Nam giúp hình thành tri thức khoa học, xây dựng hệ ý thức và hành động đúng đắn trong việc thể hiện lòng yêu nước, yêu biển, đảo quê hương.

Hai là tăng cường sử dụng tài liệu giảng dạy và cung cấp các tài liệu môn học có liên quan đến vấn đề chủ quyền biển, đảo.

Môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh chủ yếu giúp SV có điều kiện tiếp cận hệ thống lý luận cơ bản trong lĩnh vực quốc phòng - an ninh (70% nội dung chương trình là lý thuyết) cũng như định hướng cho các em có phương pháp quan sát và đánh giá các vấn đề liên quan đến chủ quyền biển, đảo thông qua quá trình nghiên cứu và tìm hiểu thông tin từ các loại tài liệu, sách, báo chí và nguồn internet, ... Trong quá trình đó, việc SV tiếp cận các kênh thông tin chính thống là không dễ dàng bởi sự ảnh hưởng của tính đặc thù về nội dung môn học; mặt khác, nhận thức về tầm quan trọng của môn học và tính tự giác trong nghiên cứu của bản thân các em còn chưa cao. Các thông tin không chính thống, thiếu tính khoa học, có tính chất xuyên tạc, sai sự thật lại khá phổ biến. Thực trạng này sẽ ảnh hưởng xấu và gây trở ngại rất lớn cho quá trình giáo dục ý thức, xây dựng động cơ bảo vệ Tổ quốc cho SV. Song

để khắc phục hạn chế đó không phải là việc làm khó và không thể đối với người giáo viên.

Từ đó, trong quá trình tương tác giữa người học và người dạy, yêu cầu giáo viên phải cung cấp cụ thể thông tin và “địa chỉ” tìm kiếm của các loại tài liệu, các nghiên cứu chỉ rõ bằng chứng cụ thể, chính xác về chủ quyền biển, đảo để sinh viên tham khảo như: các bộ sách hỏi đáp về chủ đề biển, đảo (*Hỏi – đáp về biển, đảo Việt Nam; 100 câu hỏi – đáp về biển, đảo dành cho tuổi trẻ Việt Nam; Hoàng Sa, Trường Sa: Hỏi và đáp;...*); sách về quá trình xác lập và khẳng định chủ quyền của Việt Nam ở Biển Đông (*Chủ quyền của Việt Nam đối với hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa, Bộ sách: Chủ quyền biển đảo Việt Nam; Bằng chứng lịch sử và cơ sở pháp lý Hoàng Sa, Trường Sa là của Việt Nam; Những bằng chứng về chủ quyền của Việt Nam đối với hai quần đảo Hoàng Sa, Trường Sa; Tìm hiểu về biển đảo Việt Nam;...*). Việc làm này sẽ giúp SV có thể tiếp cận nhiều hơn các thông tin chính thống, làm nền tảng cho việc củng cố cơ sở lý luận khoa học và nguồn tri thức thực tiễn của bản thân về vấn đề biển đảo. Từ đó, các em sẽ hình thành niềm tin, niềm tự hào dân tộc, tình yêu quê hương, đất nước và lý tưởng cống hiến vì sự nghiệp giữ vững chủ quyền biển, đảo, đặc biệt là đối với hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa.

Ba là tổ chức nghiên cứu và thảo luận nhóm về nội dung chủ quyền và bảo vệ chủ quyền biển, đảo.

Thảo luận nhóm là một hình thức học tập mang tính hợp tác nhằm tăng

khả năng chiếm lĩnh tri thức chứ không phải lĩnh hội tri thức và nâng cao chất lượng học tập của SV. Bởi lẽ trong tư duy giáo dục hiện nay SV đóng vai trò chủ động trong việc chọn lọc và tiếp thu tri thức. Thảo luận nhóm với nội dung tập trung vào chủ đề biển, đảo một mặt đáp ứng được nhu cầu mở mang tri thức về vấn đề “nóng” và đang được toàn xã hội quan tâm của SV; mặt khác, tạo điều kiện cho SV có cơ hội giao lưu, trao đổi với nhau để đạt được kết quả cao trong học tập. Từ đó, tạo sự hứng thú học tập cho SV, giúp các em có thể ghi nhớ, khắc sâu kiến thức về chủ quyền biển, đảo đã học trên lớp, hiểu biết thêm về thực tiễn của vấn đề. Ngoài ra, thông qua hoạt động các em có thể rèn luyện kỹ năng tìm hiểu, nhận định, đánh giá và trình bày vấn đề, có thể ứng dụng lý thuyết vào thực tiễn, học đi đôi với hành. Chính các hoạt động này sẽ giúp cho ý thức bảo vệ chủ quyền biển, đảo của SV có cơ sở hình thành, nâng cao và củng cố vững chắc. Qua đó, để giáo dục nâng cao ý thức cho SV về vấn đề biển đảo, người dạy có thể định hướng nghiên cứu và tổ chức thảo luận theo dạng chủ đề sau:

- Nghiên cứu quá trình xác lập và bảo vệ chủ quyền biển, đảo, đặc biệt là hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa bằng bài viết và tư liệu minh chứng thực tế.

- Tìm hiểu về cuộc sống đời thường, những đóng góp trong công tác của các chiến sĩ và người dân đang sinh sống, làm việc ở các đảo, quần đảo của Việt Nam thuộc Biển Đông.

- Suu tập hình ảnh, những mẫu chuyện về các nhân vật, các anh hùng

dân tộc, những sự kiện lịch sử quan trọng trong đấu tranh bảo vệ chủ quyền biển, đảo.

- Đánh giá mặt mạnh, mặt yếu của các hoạt động bảo vệ chủ quyền biển đảo mà chúng ta đang thực hiện và đề xuất những giải pháp thúc đẩy những mặt mạnh, hạn chế các mặt yếu kém.

Bốn là đẩy mạnh tuyên truyền và tổ chức sinh hoạt chuyên đề theo định kỳ tập trung vào nội dung “Bảo vệ chủ quyền biển, đảo Tổ quốc trong tình hình mới”.

Có thể nói rằng, sinh hoạt chuyên đề là điều kiện, cơ hội để SV có thể tiếp cận các tri thức mới nhất, là phương pháp chiếm lĩnh tri thức nhanh và chính xác về các vấn đề xoay quanh chủ đề biển đảo. Bởi nguồn thông tin của hoạt động được cung cấp từ những nhà khoa học, các cơ quan chuyên môn nên luôn có tính khoa học và chuẩn xác. Như vậy, thực hiện tuyên truyền, sinh hoạt chuyên đề muốn mang tính giáo dục cao thì đòi hỏi đơn vị tổ chức phải chuẩn bị cả về nội dung lẫn phương pháp, giáo dục lý luận phải gắn với thực tiễn, phải quan tâm đến đối tượng tham gia và sử dụng nhiều hình thức để tạo sự hứng thú cho SV. Chẳng hạn như: Trình bày tham luận, các bài nghiên cứu về quan điểm, chủ trương của Đảng, Nhà nước ta trong giải quyết vấn đề tranh chấp trên biển; Báo cáo tình hình tranh chấp biển, đảo trên thế giới, nguyên nhân và xu hướng tranh chấp hiện nay, những âm mưu, thủ đoạn của một số nước lớn với vùng biển nước ta; Tổ chức cho sinh viên tranh tài thông qua phần thi trả lời nhanh; Giới thiệu, tuyên truyền thông qua các phóng sự

ghi nhận về quá trình hình thành, đấu tranh bảo vệ chủ quyền biển, đảo Việt Nam;... Với mục đích cung cấp cho SV những bằng chứng lịch sử và các tài liệu khoa học khẳng định chủ quyền thiêng liêng của hai quần đảo Trường Sa và Hoàng Sa nhằm tuyên truyền sâu rộng những nghị quyết, chỉ thị của Đảng, Nhà nước về biển, đảo; giáo dục về tầm quan trọng của biển, đảo Việt Nam trong tình hình mới. Từ đó, giúp các em tăng cường nhận thức về biển, đảo; tin tưởng vào chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách của Nhà nước trong giải quyết vấn đề trên biển; hiểu được vai trò, trách nhiệm của mình trong công cuộc giữ gìn, bảo vệ chủ quyền biển, đảo góp phần xây dựng, củng cố và nâng cao ý thức, trách nhiệm, ý chí quyết tâm thực hiện trách nhiệm của SV đối với nhiệm vụ bảo vệ vùng biển, đảo quê hương.

Năm là tăng cường tổ chức các hoạt động ngoại khóa tìm hiểu về biển, đảo quê hương.

Đây là một hoạt động gắn kết giữa lý luận và thực tiễn, là một hoạt động rất quan trọng, có tính hệ thống để chứng minh và cơ hội để kiểm chứng các kiến thức mà SV đã chiếm lĩnh. Cho nên quá trình tổ chức hoạt động này phải đảm bảo tính khách quan, tính thực tiễn và tính khoa học; phải có kế hoạch cụ thể, đúng yêu cầu nội dung, tình hình và điều kiện thực tế; giữa các bên liên quan phải phối hợp tổ chức chặt chẽ, không được tùy tiện, thời vụ. Đồng thời cần có sự quan tâm, ủng hộ của các cơ quan quản lý giáo dục cấp trên, các đoàn thể và SV. Thời gian tổ chức các hoạt động ngoại khóa giáo dục về biển, đảo có thể được

thực hiện vào các dịp có những ngày lễ, ngày kỷ niệm như Tuần lễ Biển và Hải đảo Việt Nam; Ngày phát động thi tìm hiểu “Huyền thoại đường Hồ Chí Minh trên biển”; Ngày hội “Tuổi trẻ vì biển, đảo thân yêu”; Phong trào “Góp đá xây dựng Trường Sa”;... với các hoạt động cụ thể như:

Tổ chức cuộc thi viết báo: nhằm rèn luyện cho SV khả năng tiếp nhận, tổng hợp thông tin và đánh giá vấn đề liên quan đến biển đảo. Từ đó, SV cơ hội trình bày quan điểm cá nhân, thể hiện lòng yêu nước, yêu biển, đảo bằng “bút mực”; giúp các em có đầy đủ nhận thức về các vấn đề thực tiễn và ý thức được nghĩa vụ, trách nhiệm của công dân đối với Tổ quốc và trong tương lai sẽ có những đóng góp cụ thể, thiết thực phù hợp với khả năng vào hoạt động bảo vệ chủ quyền biển, đảo.

Tổ chức du khảo về nguồn, tham quan thực tế: địa điểm thực hiện tại các di tích lịch sử, tại các đơn vị lực lượng vũ trang đang thực hiện nhiệm vụ bảo vệ chủ quyền biển, đảo Tổ quốc. Khi tham gia các hoạt động này, SV sẽ thấy được những hình ảnh chân thật, nghe được những chia sẻ đời thật, có hiểu biết thêm về công việc, cuộc sống, nhiệm vụ của “những người giữ chủ quyền biển đảo” góp phần tạo sự hứng thú, yêu thích môn học tạo điều kiện cho quá trình tích cực học tập và nghiên cứu được diễn ra giúp SV tự nâng cao ý thức và củng cố lòng yêu quê hương, đất nước, biển, đảo Tổ quốc.

Tổ chức triển lãm học liệu, tư liệu do sinh viên sưu tầm: mục đích của hoạt động là nhằm kích thích tính tích cực

của các em SV tìm kiếm những học liệu, tư liệu có giá trị để các em có thêm sự hiểu biết về vấn đề biển đảo; mặt khác, thông qua buổi triển lãm sẽ giúp những nguồn học liệu, tư liệu đó sẽ đến gần hơn với các em SV. Việc làm này có thể được xem là chiếc cầu nối giúp “ngọn lửa đỏ” trong bản thân SV được nhân rộng. Nghĩa là, qua việc sưu tầm học liệu, tư liệu cũng như qua hoạt động tham quan triển lãm sẽ giúp SV nhận thức được tầm quan trọng, giá trị, ý nghĩa của hoạt động bảo vệ chủ quyền biển đảo và theo đó ý thức của các em cũng được hình thành, phát triển bền vững và sẽ được biểu hiện bằng các hoạt động thiết thực.

4. Kết luận

Có thể nói rằng, những kết quả mà môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh đóng góp cho nền giáo dục Việt Nam đã thể hiện vai trò và ý nghĩa rất to lớn trong việc giáo dục và nâng cao ý thức, phẩm chất đạo đức của con người Việt Nam, đặc biệt là lứa tuổi SV. Những kiến thức về chủ quyền biển, đảo mà môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh giảng dạy trong những năm qua tuy còn hạn chế, quá trình giáo dục còn gặp không ít những khó khăn, trở ngại nhưng cơ bản đã phần nào góp phần khơi dậy tinh thần, thúc đẩy tình yêu quê hương, đất nước của SV. Qua đó, các giải pháp được đề xuất với mong muốn sẽ giúp các em hình thành, nâng cao ý thức và có hành động thiết thực thể hiện trách nhiệm công dân trong bảo vệ Tổ quốc ngay từ khi còn ngồi trên ghế nhà trường.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Đức Thắng (2014), *Đẩy mạnh thực hiện Nghị quyết 09-NQ/TW “Về chiến lược biển Việt Nam đến năm 2020”*, <http://www.tapchicongsan.org.vn/Home/PrintStory.aspx?distribution=29110&print=true>, (truy cập ngày 15/7/2018)
2. Bộ Tư lệnh Hải quân (1985), *Lịch sử Hải quân nhân dân Việt Nam*, Nxb Quân đội nhân dân, Hà Nội
3. Hồ Chí Minh (2002), *Toàn tập*, tập 8, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội

SOLUTIONS TO RAISE AWARENESS OF PROTECTING THE SOVEREIGNTY OF THE SEA AND ISLAND FOR STUDENTS THROUGH DEFENSE AND SECURITY EDUCATION**ABSTRACT**

Territory is an invaluable asset of the country. Protection of territorial sovereignty is the sacred right of Vietnamese citizens. Every citizen especially the younger generation needs to raise their awareness of protecting the sovereignty of the country and always expressing their spirit and responsibility to the nation. Moreover, implementing the education of awareness of island sovereignty for university students is a necessity with an important meaning in building and firmly protecting the Vietnamese Fatherland. The article focuses on clarifying the role of defense and security Education with the aim of educating and raising the awareness of protecting the sovereignty of sea and island for students. From there, propose solutions to help educational activities more effective.

Keywords: *Sea and island, sovereignty, education, defense and security, awareness*

(Received: 7/11/2018, Revised: 12/2/2019, Accepted for publication: 24/4/2019)